

Tere!

Täname võimaluse eest esitada Eesti Käsipalliliidu tähelepanekud ja ettepanekud määruse muutmise eelnõu kohta. Alljärgnevalt toome välja oma peamised tähelepanekud ja ettepanekud.

1. Sportmängude tiitlivõistluste finaaltourniiril osalemise toetus

Peame väga positiivseks, et eelnõuga luuakse eraldi toetusmeede olümpiamängude kavasse kuuluvatele võistkondlikele sportmängudele juhul, kui rahvuskoondis kvalifitseerub Euroopa või maailmameistrivõistluste finaaltourniirile või olümpiamängudele. Leiame, et selline meede on pallimängude jaoks väga vajalik, sest finaaltourniirile kvalifitseerumine toob alaliidule lühikese aja jooksul kaasa märkimisväärse täiendava rahalise koormuse.

2. Spordidirektori ametikoha osaline toetus

Eelnõu kohaselt on spordidirektori ametikoha osalise tööjõukulu toetuse taotlemise eeltingimuseks vähemalt 15 punkti tegevustoetuse punktide alusel. Kui see lävend on täidetud, ei järgne toetuse saamine automaatselt, vaid otsuse teeb komisjon, kes võtab arvesse taotluse sisulist põhjendatust, spordialaliidu võimekust, spordiala medalipotentsiaali ning spordiala jälgitavust ja silmapaistvust.

Peame spordidirektori ametikoha toetamise võimalust iseenesest väga vajalikuks, kuid 15 punkti kvalifitseerumiselävendit võib olla jäigaks. Eriti puudutab see keskmise suurusega ja arengupotentsiaaliga spordialaliite, kelle tegevusmaht on juba märkimisväärne, kuid kellel ei pruugi veel olla piisavat rahalist võimekust spordidirektori ametikoha täielikuks finantseerimiseks. Just selliste alaliitude puhul võib spordidirektori ametikoha osalisel toetamisel olla kõige suurem arengu mõju.

Praeguse lahenduse puhul tekib oht, et toetusele pääsevad eelkõige juba suurema organisatsioonilise võimekuse ja kõrgema punktisummaga alaliidud. Samal ajal jäävad alla 15 punkti olevad alaliidud meetmest täielikult välja ning komisjonil ei ole võimalik isegi hinnata nende tegelikku arenguvajadust ega seda, millist mõju spordidirektori ametikoha loomine nende arengule avaldaks.

Oluline on arvestada ka alaliitude erinevat lähtepositsiooni. Osa alaliitudest on juba saanud toetust spordidirektori ametikohta täitmiseks, samas kui suuremal osal alaliitudest sellist võimalust seni olnud ei ole. Uue 15 punkti lävendi kohene rakendamine võib seetõttu olemasolevaid erinevusi veelgi suurendada.

Samuti ei ole alaliitudel võimalik oma punktisummat lühikese aja jooksul oluliselt muuta. Punktisumma kujuneb mitmete pikaajaliste näitajate põhjal, sealhulgas harrastajate ja treenerite arvust, sportlikest tulemustest, rahvusvahelisest konkurentsivõimest ja

organisatsiooni tegevusest. Seetõttu ei ole alla 15 punkti jääval alaliidul realistlikku võimalust kiiresti oma olukorda parandada üksnes selleks, et saavutada toetuse taotlemise õigus.

Teeme ettepaneku säilitada 15 punkti üldise kvalifitseerumislävendina, kuid anda komisjonile võimalus teha põhjendatud erandina toetuse määramise ettepanek ka ühele või kahele alla 15 punkti jäävale spordialaliidule. Sellisel juhul võiks toetuse määr olla tavapärasest väiksem ning otsus peaks põhinema eelkõige alaliidu tegelikul arenguvajadusel, tegevusmahul, esitatud arenguplaanil ning hinnangul sellele, millist mõju spordidirektori ametikoha loomine organisatsiooni arengule avaldaks.

Selline lahendus säilitaks meetme selge üldise lävendi, kuid võimaldaks samal ajal kasutada toetust ka seal, kus selle mõju võib olla kõige suurem.

3. Paraspordi arendamine

Peame oluliseks puuetega inimeste spordi ja liikumise arendamist, kuid leiame, et paraspordi arendamise sidumine spordialaliitude üldise tegevustoetuse punktisüsteemiga ei ole praegusel kujul põhjendatud.

Uue lisa kohaselt lisandub tegevustoetuse hindamisse koostöö Eesti Paralümpiakomiteega ning selle eest on võimalik saada täiendav punkt. See tähendab, et paraspordi arendamisega seotud ootus hakkab mõjutama alaliidu üldise tegevustoetuse kujunemist.

Tavapärasel spordialaliidul ei ole enamasti olemas paraspordi arendamiseks vajalikku eraldi süsteemi. Puududa võivad paraspordi eripärasid tundvad treenerid ja tugispetsialistid, paraspordlaste kaasamise ja järelkasvu süsteem, ligipääsetavad treeningpaigad, sobiv varustus ning selle tegevuse jaoks eraldi eelarve. Paraspordi sisuline arendamine eeldab terve süsteemi ülesehitamist alates inimeste koolitamisest ja sportlaste leidmisest kuni treeningtingimuste, varustuse, tugiteenuste ning püsiva rahastuse loomiseni. Seda süsteemi ei ole võimalik lühikese aja jooksul ega olemasoleva tegevustoetuse arvelt lihtsalt tavapärase tegevuse kõrvale lisada.

Paljudel spordialaliitudel ei ole paraspordi arendamine praegu ka põhikirjalise tegevusena eraldi sätestatud. Seetõttu võib uue tegevussuuna käivitamine eeldada lisaks organisatsioonilistele ja rahalistele otsustele ka alaliidu põhikirja muutmist ning selleks vajalike otsuste tegemist liikmeskonnas. Ka see eeldab ettevalmistusaga.

Samuti peame oluliseks, et spordialaliidult ei eeldataks vastutuse võtmist mõne teise, iseseisva paraspordiala arendamise või juhtimise eest. Kui alaliit osaleb paraspordi arendamises, peaks see toimuma tema enda spordiala rahvusvahelise alaliidu poolt tunnustatud paraspordialade ja nende reeglistiku piires.

Oluline probleem on ka muudatuse äärmiselt lühike rakendamisaeg. Paraspordi arendamise idee tutvustati alaliitudele 2026. aasta juunis ning 22. septembril 2026 kinnitati, et vastav kriteerium kavandatakse tegevustoetuse hindamisse. Kavandatud ajakava järgi peaks Eesti Paralümpiakomitee juba 31. oktoobriks 2026 andma hinnangu alaliitude tegevusele.

Sellise ajakava puhul tekib põhjendatud küsimus, milliseid sisulisi tegevusi on alaliidul võimalik nii lühikese aja jooksul üldse kavandada, käivitada ja ellu viia. Mõne nädala või paari kuu jooksul ei ole võimalik sellist süsteemi sisuliselt üles ehitada.

Seetõttu ei pea me õiglaseks, et alaliitude parasportlastest tegevust hinnataks juba 2026. aasta sügisel kriteeriumi alusel.

Kui riigil on eesmärk suurendada spordialaliitude osalust parasporti arendamises, peame põhjendatumaks luua selleks eraldi sihtotstarbeline toetusmeede või taotlusvoor, mida rahastatakse täiendavate ja selleks eraldi ette nähtud vahenditega. Meedet võiks korraldada Eesti Paralümpiakomitee. Sellisel juhul saaks toetust suunata nendele alaliitudele, kellel on juba parasportlased, vajalik valmisolek ning konkreetne arenguplaan parasporti arendamiseks.

Eraldi toetusmeede võimaldaks ka selgelt määratleda, millist eesmärki soovitakse saavutada, kas prioriteediks on paratippspordi ja rahvusvahelise konkurentsivõime arendamine, uute paralümpiasportlaste leidmine ja ettevalmistamine või puuetega inimeste liikumisharrastuse laiendamine. Eesti Paralümpiakomiteel oleks sellise meetme puhul võimalik oma pädevusest lähtudes kujundada prioriteete ja suunata toetusi.

Põhjamaades, näiteks Rootsis ja Norras, kasutatakse parasporti arendamiseks eraldi sihtotstarbelisi, riigi poolt rahastatud toetusmehhanisme, mis tähendab, et parasporti arendamisega kaasneb ka selleks eraldi ette nähtud rahastus.

Eriti oluline on see olukorras, kus seletuskirja kohaselt ei too kavandatavad määruse muudatused kaasa täiendavat rahavajadust. Kui parasporti arendamisega seotud uus ootus lisatakse olemasoleva tegevustoetuse punktisüsteemi ilma täiendavate vahenditeta, tähendab see sisuliselt olemasoleva tegevustoetuse ümberjagamist alaliitude vahel.

Ettepanek: jätta parasporti arendamisega seotud punkt alaliitude üldise tegevustoetuse hindamiskriteeriumidest välja. Kui riik soovib suurendada spordialaliitude panust parasporti arendamisse, tuleks selleks luua eraldi riiklikult rahastatav sihtotstarbeline toetusmeede või taotlusvoor, mida korraldab Eesti Paralümpiakomitee.

4. Tegevustoetuse protsentuaalne jaotus

Kehtivas ja uues lisas jääb spordialaliitude rühmade vaheline tegevustoetuse jaotus järgmine:

- olümpiaalade spordialaliidud 57–63%;
- võistkondlikke sportmänge arendavad spordialaliidud 27–33%;
- muud spordialaliidud 7–13%.

Täpse protsentuaalse jaotuse otsustab iga eelarveaasta kohta hindamiskomisjon.

Peame 6 protsendipunkti suurust vahemikku liiga laiaks, sest selle piires tehtav otsus võib terve spordialaliitude rühma rahastamist märkimisväärselt mõjutada. Samuti vähendab nii lai vahemik alaliitude võimalust oma tegevust ja eelarvet ette planeerida.

Sarnane küsimus tekib Team Estonia koondisetoetuse puhul, kus võistkondlikke sportmänge arendavate spordialaliitude osakaal võib olla 55–65%.

Ettepanek: kaaluda protsendivahemike kitsendamist.

5. Rahvusvahelise esindatuse punktisüsteem

Peame rahvusvahelist esindatust väga oluliseks, kuid leiame, et kavandatud punktisüsteem ei arvesta piisavalt eri spordialade rahvusvahelise konkurentsi ja juhtimisstruktuuri erinevustega.

Suuremate rahvusvaheliste spordialade puhul ei ole Eesti esindajal realistlikult võimalik jõuda rahvusvahelise alaliidu presidendi ametikohale. Maksimaalselt jõutakse pärast aastakümnete pikkust tööd juhatuse tasemele ning sedagi väga suurte jõupingutustega. Enamik Eesti esindajaid tegutseb rahvusvahelistes komisjonides, ekspertrühmades või teistes tööorganites. Selle põhjuseks on eelkõige asjaolu, et suurtes rahvusvahelistes alaliitudes on liikmesriike üle 200 ning rahvusvaheline spordipoliitiline konkurents on väga tugev.

Samas ei pruugi ametikoha formaalne tase kajastada tegelikku mõju. Näiteks pr Anne Rei juhib UEFA naiste jalgpallikomisjoni ning tema sisuline mõju rahvusvahelises jalgpallis ja laiem spordipoliitiline mõju rahvusvahelises spordis võib olla suurem kui mõne väiksema spordiala rahvusvahelise alaliidu presidendil. Seetõttu ei ole meie hinnangul põhjendatud anda üksnes ametinimetuse põhjal komisjoni liikmele 1, juhatuse liikmele 2 ja presidendile 3 punkti.

Arvestada tuleb ka sellega, et nendel punktidel on tegevustoetuse kujunemisel väga suur kaal. Seetõttu võib uus süsteem anda olulise eelise alaliitudele, kus rahvusvahelise juhtimispositsiooni saavutamine on struktuuriliselt lihtsam, ning panna ebasoodsamasse olukorda suured ja rahvusvaheliselt väga konkurentsitihedad spordialad.

Lisaks on muudatuse ajastus problemaatiline. Olümpiamängud on just toimunud ning paljudes Euroopa ja rahvusvahelistes alaliitudes on valimised juba läbi viidud. Spordialaliitudel ei ole seetõttu võimalik oma rahvusvahelise esindatuse taset lähiajal sisuliselt muuta. Kõrgemale rahvusvahelisele positsioonile jõudmine eeldab pikaajalist ettevalmistust, rahvusvaheliste suhete arendamist, sobiva kandidaadi järjepidevat tööd ning märkimisväärsed rahalisi ressursse.

Kui riik soovib sellist diferentseeritud punktisüsteemi tulevikus rakendada, peaks alaliitudele andma vähemalt 4–8 aastat ettevalmistusaega, et neil oleks võimalik oma rahvusvahelise esindatuse arendamiseks realistlikult samme astuda.

Ettepanek: jätkata rahvusvahelise esindatuse osas praegu kehtiva punktisüsteemiga.

Loodame, et meie tähelepanekutest ja ettepanekutest on eelnõu edasisel menetlemisel abi. Oleme valmis vajadusel oma seisukohti täiendavalt selgitama ning arutelus osalema.

Täname veel kord võimaluse eest tagasisidet anda.

Lugupidamisega,

Pirje Orasson
Peasekretär
Eesti Käsipalliliit
tel +3725114262
pirje@handball.ee
www.handball.ee